

Zesilovač a box pro baskytaru

GALLIEN KRUEGER
MB500 & MBE210J. F. Mechow
mechow@music-store.cz

Po elektronkovém „středověku“ (50. a 60. léta) a tranzistorovém „novověku“ (70. až 90. léta) se nacházíme na prahu blízké „digitální budoucnosti“! Takto nějak bychom mohli v nadsázce charakterizovat nástup nových technologií do tak tradiční a konzervativní oblasti, jako jsou baskytarové aparatury. Favority na přední pozice tohoto nově se rozvíjejícího přístupu mohou být nové „digitální“ zesilovače řady Microbass od firmy Gallien Krueger. Vyznačují se kapesními rozměry, minimální hmotností, profesionálními parametry a v neposlední řadě výborným zvukem. Bonusem je tu příznivý poměr výkon:cena. Co víc si přát?

**Doporučené
ceny:** v textu

Distributor: DISK Multimedia s.r.o.

Sokolská 13, 680 01 Boskovice

Tel.: 516-454-769

disk@disk.cz, www.disk.cz

Firma DISK Multimedia nabídla redakci do páru k zesilovači „cokoliv z kompletní řady boxů MBE a MBX“. Věříme, že kombinace dvou nejlépejších komponentů ve své kategorii, tj. kombinace zesilovače MB 500 a boxu MBE 210 (o výkonu 400 W, v konfiguraci 2x10"), bude dostatečně reprezentativní. Skoro by se chtělo podotknout, že až teprve těmito zesilovači a boxy se Bobu Gallienovi podařilo zcela naplnit krédo: „Poskytnout baskytaristům výkonné, lehké, malé a snadno přenosné aparatury.“ Povšimněme si, že tyto snahy představují skoro čtyřicet let nepřetržitého vývoje a upřímně řečeno, i přes pokroky v elektronice posledních desetiletí to s váhou a rozměry basových aparatur dosud žádná velká sláva nebyla.

INTRO

Jedním z prvních „malých a lehkých zesilovačů“ byly zesilovač a boxy řady Portabass firmy Ampeg z počátku tohoto desetiletí. Ovšem tento model svou tehdejší cenou (cca třicet tisíc jen za zesilovač) hledal své zákazníky jen těžko, zvláště v tuzemsku. Ampeg tímto svým pokusem bohužel tehdy trochu předběhl dobu. Portabass v sobě ještě obsahoval toroidní transformátor, takže jeho váha dosahovala 6 kg.

Nelze jej tedy považovat za čistě „digitální zesilovač“, tím jsou až jeho dnešní následovníci Portaflex. Dosud také víceméně platilo, že rozměrné, velké a těžké aparatury hrály podstatně lépe, než ty „ostatní“. Náhradou těžkých transformátorů v klasických tranzistorových zesilovačích transformátorem „digitálním“ (obvykle třídy D) se spínaným zdrojem, konstrukcí reproboxů z lehké topolové překližky a výměnou reproduktorů s feritovými magnety za reproduktory neodymové (ze slitiny neodymu, železa a bóru (Nd2Fe14B)) bylo dosaženo dramatického snížení rozměrů a především hmotnosti... Digitální zesilovače kromě toho poskytují vysokou účinnost až kolem 90% danou poměrem výkon:

příkon, což pro uživatele znamená výrazně nižší spotřebu elektrické energie. Například G-K pro zesilovač MB2 500 udává průměrnou spotřebu pouze 76 W.

ZESILOVAČ MB 500 (12 490,- Kč)

Zesilovač Gallien Krueger MB 500 o výkonu až 500 W (při 4 Ohmech) je tím výkonnějším z řady Microbass (slabší MB 200 nabízí jen 200 W/4 Ohm). Začnu tím, co z obrázků není tak úplně patrné, a sice rozměry: 44,5 (1 HU) x 279 x 229 mm! Zesilovač je tedy přibližně stejně velký, jako tento časopis. V situaci, kdy jsem potřeboval zesilovač i s boxem dopravit na zkoušku,

plně jsem si uvědomil „logistické“ výhody tohoto provedení. K baskytaře – do pevného kufru – se mi MB 500 ještě nevešel, klokaní kapsa textilního gigbagu byla ovšem daleko vstřícnější. Na zádech jsem si tedy odnášel basu, zesilovač i kabeláž, uchopil jsem box a odkráčel s písní na rtech: „Mám jednu ruku volnou...“ I přes kapesní rozměry a legrační hmotnost 1,7 kg představuje MB 500 plně vybavený profesionální „nástroj“. Představme si toto nářadíčko trochu blíže...

Designová příbuznost s ostatními firemními produkty je evidentní již na první pohled. Charakteristickým znakem je ohraničení ovladačů na čelním panelu prolisem čokovitého tvaru. Zesilovač se dodává v efektním „stříbrném“ provedení. Příznivý dojem vyvolá paradoxně jistá „masivnost“, daná použitím 2 mm silného plechu, přičemž čelní panel kvůli prolisu dosahuje tloušťky 4 mm. Hliníkový plech je povrchově jemně upraven pískováním, takže na jeho povrchu nezůstávají otisky prstů. Ostatně, pro uchopení mohou sloužit dvě miniaturní ocelová madla na bocích čelního panelu ve stylu větších gallienovských zesilovačů. Výška „hlavy“ MB 500 sice přesně odpovídá rozměru 1 HU, ale celková šířka 279 mm přesahuje polovinu šířky standardního racku, takže zabudování asi nepřipadá v úvahu. Proto se madla na zesilovači jeví spíše jako roztomilá designová „pořouchlost“. Všechny ostatní prvky jsou v černém provedení: černé jsou ovládací knoby, černé jsou i popisy na čelním i zadním panelu, černé jsou i patice jacků a XLR-canon. Jen kombinované reproduktorové konektory jsou temně zelené. Při bližším pohledu uživatel radostně nachází na svém místě další typické prvky: Gain, Contour i čtyřpásmové korekce v obráceném gallienovském pořadí: (zleva) Treble,

středových frekvencí, zatímco basy a výšky přiměřeně zvýrazní. Ovšem gallienovská funkce Contour umožňuje plynulý nárůst od „0“ pod „maximum“. Zcela vlevo je vstupní jack se dvěma spínači: první snižuje vstupní citlivost o 10 dB a využijete jej v případě připojení aktivní baskytary nebo baskytary vybavené snímači s nadstandardně silným výstupním napětím. Druhý spínač – Mute – odpojí baskytaru od všech obvodů kromě výstupu na ladičku. Pro úsporu místa oba tyto spínače mají v sobě integrovanou signalizační LED diodu, z nichž první označená CLIP rudě zvýrazní napěťové špičky, zatímco druhá červeně signalizuje stav „mlčení“.

Pravá strana čelního panelu nabízí poněkud překvapivě ovladač Boost, který bych čekal spíše hned vedle Gain. Boost je zde ovšem spřažen přímo s ovladačem „Master-B“, tedy vlastně „Master-Boost“. Toto propojení je i vizuálně naznačeno popisem „G.I.V.E.“ pod spínačem Off-On. Následují ovladač celkové hlasitosti Master a hlavní síťový spínač Power. Při vypnutí spínače G.I.V.E. na zesilovači lze tento obvod řídit dálkově nožním spínačem, který je standardně přibalen! Jednotlačítkový spínač je vyroben výhradně z hliníkového plechu a celá spodní část je opatřena neklouzavou gumovou podložkou. Opět uživatelsky příjemný detail! Zajímavější je ovšem možnost okamžitě během hry přepínat mezi Master-B a Master s přednastavením Boost a poměru obou těchto ovladačů, což vlastně z MB 500 činí jakoby „dvoukanálový“ zesilovač. Korekce pochopitelně zůstávají společné. Patentovaná technologie G.I.V.E. podle firemního návodu přidá zvuku „Growl“, což nedoslovně interpretuji jako „Koule“, protože vrčení nebo bručení se opravdu nekoná. Nejedná se tedy o žádný „booster“ ve smyslu ky-

nalizační dioda POWER rozsvítí červeně, načež po chvíli zfaloví a po ustálení parametrů v průběhu pěti vteřin zmodrá. Modrá znamená standardní stav zesilovače připraveného pro provoz. Přehřátí nebo přetížení zesilovače se projeví automatickým přepnutím do nestandardního stavu, kdy signální LED dioda POWER svítí trvale rudě, dokud není dosaženo standardních podmínek provozu, tj. dokud není odstraněna příčina „poruchy“.

Na rozdíl od slabšího modelu MB 200 je testovaná MB 500 na horní desce vybavena vypína-

Hi-Mid, Low Mid, Bass. Pro úplnost uvedme jejich parametry a typ korekcí: výšky jsou typu shelving na kmitočtu 7 kHz se zdvihem +/- 14 dB; vyšší středy jsou typu pásmové propusti „Q optimized“ na 1 kHz se zdvihem +/- 6 dB, nižší středy typu pásmové propusti „Q optimized“ na 250 Hz se zdvihem + 6 dB/-10 dB; konečně basy jsou typu shelving na 60 Hz se zdvihem +/- 10 dB. Nejen uživatelům zesilovačů G-K je od doby zesilovačů Trace Elliot známá funkce Contour (u T.E. nazvaná „Pre-Shape“), která potlačí pásmo

tarových efektů. Boost zde nepřináší „kytarové“ zkreslení, které se u baskytary zpravidla využije jen v několika specifických žánrech; zvuk v tomto případě zmohutní, dostává daleko větší objem, sílu a barevnost. Kdyby Gallien nevznikl v prudérní Americe, možná by popis Boost nahradilo výstižnější „Erection“. Podrobný český návod poněkud bizarně překládá termín „growl“ jako „rachot“, takže větička typu „sepnutím spínače zvýšíte rachot“ působí opravdu kouzelně!

Po připojení zesilovače do sítě a stisku hlavního síťového vypínače dojde k několika barevným změnám signalizujícím stav zesilovače. Nejdříve se sig-

čem limitéru. Měl jsem jej zapnutý stále, protože jeho funkce je nenásilná a napěťové špičky „ořezává“ sofistikovaně bez jakýchkoliv negativních vedlejších projevů známých z jiných zařízení. Víta novou „malíčkovitost“, ne vždy obvyklou, je paralelní popis konektorů na zadním panelu také i u hrany vrchní desky. Někdy opravdu není možnost vše kontrolovat ze zadu a zapojovat kabely popaměti v příšeří pódia bývá rizikové. K dokonalosti chybí snad jen to, že popisy mohly být umístěny opačně, a to tak aby byly čitelné právě při pohledu zepředu.

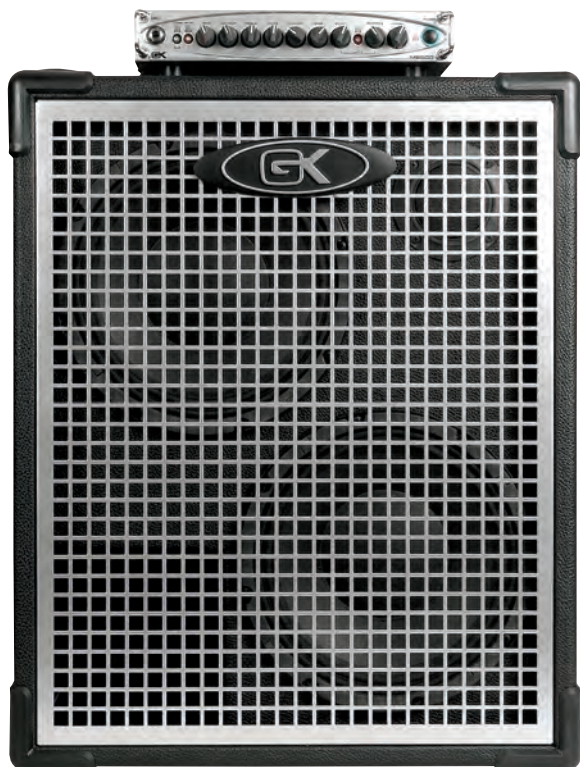
Na zadní panel se výrobci podařilo umístit vše podstatné pro profi zařízení: symetrický výstup XLR s dvojicí přepínačů Pre/Post a Ground/Lift, konektor pro připojení nožního spínače, výstup pro elektronickou ladičku, efektovou smyčku, kombinovaný výstup pro sluchátka/přímý linkový výstup se spínačem Headphones/Line Out. S potěšením konstatuji, že i přes nutnost šetřit místem na omezené ploše panelu je zesilovač vybaven dvojicí reproduktorových kombinovaných konektorů typu Speakon/TRS. Pro využití maximálního výkonu 500 W/4 Ohm je optimální připojit buď jeden 4Ohmový nebo dva 8Ohmové boxy. (Lze samozřejmě připojit i box o vyšší impedanci, například 16 Ohm, ale v tomto případě se nevyužije plného výkonu zesilovače.) Důležité je upozornění v návodu: výrobce nedoporučuje kombinaci 4 a 8Ohmového boxu. Zřejmě jsou výstupní konektory zapojeny paralelně, takže provoz při impedanci 2,67 Ohm, tj. nižší než standardní 4 Ohm, zesilovač neumožňuje. Zesilovači by ale údajně neměl ublížit provoz bez impedanční zátěže, tedy připojených boxů, což u elektronického zesilovače zpravidla způsobí vyhoření lamp v koncovém stupni.

Na levém boku zesilovače je umístěn malý ventilátor chlazení, což je při uváděném výkonu a malých rozměrech nutné. Při malém výkonu zesilovače je ventilátor vypnut nebo pracuje s nízkými otáčkami a tedy minimálními hlučností, s rostoucím

zatížením se otáčky zvyšují. Zesilovač je dále vybaven několika druhy ochranných obvodů, které při nesprávném provozu výrazně snižují možnost poškození: obvody chrání před zkratem, přetížením, nadměrnou teplotou a radiovými frekvencemi. Zřejmě jsem zesilovač příliš netrápil, protože při relativně vysoké teplotě v naší zimní zkušebně se mi ani jednou nepodařilo ventilátor rozběhnout. Z blokového schématu vyplývají některé konstrukční zvláštnosti. Například obvod G.I.V.E. (Gate Induced Valve Effect), zodpovědný za charakteristický gallienovský tón, je sice součástí předzesilovače, ale je umístěn za korekcemi; limitér je jako poslední prvek umístěn až těsně před výkonovým digitálním zesilovačem. Boost nastavuje úroveň (hloubku) tohoto efektu, zatímco Master-B jeho hlasitost; pokud je Master-B stažen na nulu, efekt se neprojeví. Nejde tedy o dvojitý koncový stupeň, jak by mohlo označení navádět.

Box MBE 210 (7 690,- Kč)

Tento box představuje jeden z nejmenších, nejlehčích, ale současně nejvýkonnějších (400 wattů/8 Ohmů) basových boxů v uspořádání 2x10" na trhu. S jedním tímto boxem využívám cca 2/3 výkonu zesilovače, tj. cca 350 W. Design boxu je technicky jednoduchý až minimalistický. Lehkou nedůvěru budí pouze čelní mřížka z měkkého eloxovaného hliníkového plechu, která pevností evidentně nemůže konkurovat ocelové. Pokud si však uvědomíme, komu je aparát určen a kde se počítá s jeho nasazením, pak je jasné, že celkovou hmotnost pouze 14 kg(!) by se jinou než lehkou mřížkou nepodařilo dosáhnout. I proto postačí jedno ucho na vrchu bedny.

Díky rozměrům 60 x 50 x 38 cm a váze je bedna skvěle přenosná, typická „jednoduchovka“. Rozměrné plastové ochranné rohy s fixačními prolisy umožňují boxy při shodných rozměrech lehce skládat do „stacků“, a to jak ve vodorovné, tak i ve svislé poloze. Potěšily mě dvě věci: povrch kryje pohledná syntetická kůže Tolex (na rozdíl od kobercoviny většiny konkurence) a konstrukce je z lehké sedmivrstvé topolové překližky o tloušťce 1/2", tj. cca 12 mm. Bočnice sice vizuálně působí dojmem, že jsou vyrobeny ze silnějšího materiálu (standardní 3/4" překližky), ale ve skutečnosti tomu tak není. Zesílení je provedeno pouze v oblasti čelní desky - jedná se o obvodové zpevnění o šířce cca 60 mm. Někde se zkrátka muselo na váze ušetřit. Vnitřní zpevnění boxu je provedeno třemi předozadními výztuhami. Stěny boxu nejsou uvnitř tlumeny žádnou výplní. Reproduktry jsou umístěny úhlopříčně, přičemž v horním rohu je umístěn piezo tweeter (výškový reproduktor) a v spodním protilehlém rohu čtvercový bassreflex 150 x 150 mm o hloubce 50 mm. Basové reproduktry mají koše odlévané z hliníkové slitiny a jsou vybaveny bohatě profilovanými větracími neodymovými magnety. Výrobce neuvádí, zda se jedná o reproduktory označované v jiných jeho boxech „Paragon“, pravděpodobně jde o zakázkové reproduktory dle vlastní specifikace. Zadní panel je vybaven jedním kombinovaným konektorem Speakon/TRS a vypínačem horny.

Pro „dvěstědesítku“ výrobce udává kmitočtový rozsah 53 až 18 000 Hz s charakteristikou citlivosti 99 dB. I když toleranční pásmo není udáno, té kmitočtové charakteristice bych docela věřil. Díky bassreflexu box překvapivě účinně přenáší basy, a to na úrovni obvyklé u boxů 1 x 15". Basy jsou přenášeny s takovou intenzitou, že jsem na zesilovači musel korekce Bass dokonce snížit na polohu cca 9 až 10 hodin. Výšky jsem naopak mírně přidal.

Alternativy k MB500:

- Aguilar Tone Hammer 500
- Ampeg PF-350 a PF 500
- Ashdown „Little Giant“ 350 nebo 1000
- Eden VTX 264, VTX 500
- Fender Rumble 150 Head a 350 Head
- Genz Benz Shuttle 300
- Ibanez Promethean P500H
- MarkBass LM 250
- MarkBass LittleMark 500
- TC Electronic Classic 450 a RH 450
- Yamaha BBT 500H

V KAPLE

Počáteční nastavení vždy nejprve provádím při „rovných“ korekcích, tj. v poloze 12 hodin. Stejný postup doporučuje v návodu i výrobce. Takže Contour, EQ i Boost nechávám na „12“. V dalším nastavení výrobce podobně jako pro Fusion 550 překvapivě navrhuje nejprve nastavit výstupní výkon Master na 3 hodiny(!) a teprve pak upravit vstupní citlivost na požadovanou hlasitost. V návodu sice najdeme obligátní doporučená nastavení pro slap, rock, reggae a jazz/fusion, ale popravdě, rozdíly mezi nimi opravdu nejsou nijak velké. „Svůj“ zvuk si intuitivně „nakroutíte“ téměř okamžitě. I s ohledem na použitou bednu a baskytaru jsem jenom lehce přidal Treble a ubral Bass, zatímco ostatní korekce včetně Contour i Boost zůstaly v poloze 12 hodin. A nebylo v podstatě co řešit.

Zesilovač zachovává charakter nástroje a všechny použité baskytary přes uvedený aparát hrají velmi působivě. Box MBE 210 při velmi příjemných rozměrech „hraje“ dostatečně hlasitě, dynamicky a přitom pevně. Je zajímavé, že při hraní v kapele jsem si ani nijak zvlášť neuvědomil, že se jedná o „čistě tranzistorový“ zesilovač, tedy bez lampy v předzesilovači. Na většině tranzistorových zesilovačů mi jejich přeci jenom trochu sterilní zvuk vadí. Až teprve doma po připojení sluchátek jsem si všiml charakteristického tranzistorového „gallienovského“ tónu. Při „hraní do bedny“ v kapele si toho nejspíše vůbec nevšimnete. Naopak oceníte, jak se baskytara v kapele účinně prosadí. Prsty, trsátko ani slap nejsou pro uvedenou sestavu žádným problémem. Do zkušebny nebo do menšího klubu je testovaná sestava úpl-

ně ideální a měla by výkonově stačit. Mám rád větší objem zvuku, a tak by se mi ještě líbil druhý box. G-K v této řadě nabízí ještě 2x12“, 1 x 15“ a 4 x 10“. Kromě řady MBE s neodymovými reproduktory se dodávají ještě boxy MBX stejné konstrukce, ale s tradičními feritovými reproduktory. Ještě poznámku k přepínači „horny“ vzadu na bedně. Při normální prstové hře nebo trsátkem bych ani nemusel piezo tweeter zapínat, tak dobře použité neodymy „hrají“ samy o sobě. I nejlépejší provedení „výškáče“ (piezo) hraje velmi slušně a třeba při slapu o sobě dává vědět důrazným „práskáním“. Zvuk nezapře specifčnost G-K, ale připadá mi podstatně univerzálnější, než u dřívějších modelů. A nebo jsem si už zvykl. Do některých menšinových žánrů by mi zatím úplně nepasoval, ale možná tak z 90% je použitelný skoro všude...

SOUHRN

Gallien-Krueger byl vždy spíše symbolem aparátů pro dravé hráče a razantní dynamickou a rytmickou hudbu. U testované sestavy MB 500 a MBE 210 toto najdete také. Ocenil jsem umírněný klasický vzhled, slušné dílenské zpracování boxu, výbornou kvalitu zvuku, sofistikované ovládání i vybavenost zesilovače pro profesionální účely, a navíc příznivé rozměry, váhu i mobilitu. Přestože oba dnešní zástupci, jakož i celá řada Microbass, cenou spadají téměř do „entry-level“ kategorie basových aparátů, a jsou tedy určené spíše muzikantům, kteří každou korunu v kapse obrátí desetkrát, nabízejí mnohé vlastnosti a funkce obvyklé spíše ve vyšších cenových kategoriích. Poměr „hodnota a peníze“ je v tomto případě pro uživatele více než příznivý. Pro úplnost upozorňuji na ultrakompaktní komba řady MBE v provedení 1x15“, 1x12“ a 2x10“.

Samozřejmě i konkurence dnes nabízí zesilovače a boxy využívající podobné konstrukční principy a materiály, takže dosahované technické parametry si jsou, alespoň číselně na papíře, víceméně podobné. (Možné alternativy jiných výrobců k zesilovači MB500 uvádíme v přiložené grafice.)

Zesilovač Gallien Krueger MB 500 a box MBE 210 nejsou parametry ani cenou nijak handicapováni, naopak! Umím si představit, že i přes tradiční

„Jednotlačítkový hliníkový footswitch s neklouzavou gumovou podložkou nabízí možnost okamžitě během hry přepínat mezi Master-B a Master s přednastavením Boost a poměru obou těchto ovladačů, což vlastně z MB 500 činí „dvoukanálový“ zesilovač.“

„MB 500 je na horní desce vybaven limitérem, jehož funkce je nenásilná a napěťové špičky „ořezává“ sofistikovaně bez jakýchkoliv negativních vedlejších projevů.“

konzervativnost muzikantů v aparátech a lpění na osvědčených značkách (teď mluvím více za sebe) budou metrákové basové stacky časem nahrazeny mobilními, výkonnými a úspornými zařízeními - tj. aparaturami s polovičními rozměry, s třetinovou váhou a spotřebou elektrické energie. Proč by to nemohl být zrovna Microbass od firmy Gallien Krueger?

